

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
NEVELÉSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

**A felsőoktatási benmaradás, elutasításra való érzékenység és a
lemorzsolódási intenció összefüggései az
ADHD tüneteinek tükrében**

Müller Vanessa

PHD ÉRTEKEZÉS – ÖSSZEFOGLALÓ

**Témavezető:
Prof. Dr. Pikó Bettina, M.D, D.Sc.**

**Szeged,
2024**

A figyelemhiányos hiperaktivitás-zavar (ADHD) gyermekkor óta fennálló, pervazív tünetegyüttes, amely érinti a figyelmi készségeket, valamint az érzelmi-indulati és aktivitási szabályozást. Magyarországi felsőoktatásban tanuló hallgatók érintettségéről egyelőre nem állnak rendelkezésre adatok, ellenben a nemzetközi összehasonlítások 15,9%-os érintettségét jeleznek. A zavar felismerése körükben kiemelt fontosságú lehet, mivel az ADHD tüneteket mutató hallgatók pszichoszociális státusza jelentősen alacsonyabb, mint a tüneteket nem mutató társaiké: veszélyeztetettek a felsőoktatási lemorzsolódás, addikciós viselkedés és a depresszió tüneteinek megjelenése tekintetében. A fenti kihívásokra reagálva kutatásunk egy átfogó kép megalkotását tűzte ki célul. Ehhez az értekezés három részterületet vizsgál: az ADHD tüneteit, a felsőoktatási lemorzsolódás szándékot és a szociális kapcsolatok rendszerét – feltárva ezek összefüggéseit.

Az *első tanulmány* az ADHD tüneteit mutató és az anélkül élő hallgatók közötti lehetséges különbségeket elemezte: az aktív és passzív halogatás, tanulmányi unalom, problémás okostelefon-használat és a depresszió tüneteinek tárgykörében. Lineáris regresszióelemzést alkalmaztunk annak érdekében, hogy az ADHD összpontszámok, valamint külön-külön, a figyelemhiányra és hiperaktivításra utaló tünetek prediktorait azonosítsuk. A *második tanulmány* egy útmodellt mutat be, amely az ADHD tünetei és a lemorzsolódási szándék közötti kapcsolatot vizsgálja. A tanulmányi reziliencia és a depresszió mediátorként szerepelt, az általános énhatékonyság moderátorként jelent meg ebben az összefüggésben. A *harmadik tanulmány* a szociális kapcsolatok témakörét képviseli. A Fenntartható Pozitív Mentális Egészség Elmélet elemeinek (globális jóllét, reziliencia, savoring, önreguláció, társas hatékonyság) mediáló és moderáló lehetőségét vizsgáltuk az ADHD tünetek és az elutasításra való érzékenység kölcsönhatásában.

Kutatásunk a rizikó- és protektív faktorok azonosításával teremt bázist a hallgatókat célzó intervenciók számára. Fontos azonban kiemelni korlátait: a keresztmetszeti és önbeszámoló módszer okán csak a tünetek előfordulására támaszkodhattunk, így a jövőbeli hosszmetzeti kutatások szükségességére hívják fel a figyelmet.